УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О НАУЧНОЈ ЗАСНОВАНОСТИ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ „ЈЕЗИЧКА РЕФОРМА И ОДНОС ПРЕМА ПОЗАЈМЉЕНИЦАМА У САВРЕМЕНОМ ТУРСКОМ ЈЕЗИКУ“ КАНДИДАТКИЊЕ МСР АЛЕКСАНДРЕ ВУЛОВИЋ И ПОДОБНОСТИ МЕНТОРА ПРОФ. ДР МИРЈАНЕ ТЕОДОСИЈЕВИЋ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Датум и орган који је именовао Комисију

На основу чланова 36 и 37 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду, члана 25 Правилника о докторским студијама на Универзитету у Београду, члана 40 Закона о високом образовању и одлуке са III редовне електронске седнице Наставно-научног већа, одржане 20. децембра 2021. године, достављена нам је одлука бр. 4187/1 од 28.12.2021. године, којом смо изабрани у Комисију за оцену подобности докторанда мср Александре Вуловић и теме докторске дисертације под називом „Језичка реформа и однос према позајмљеницама у савременом турском језику“.

Састав Комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан Комисије запослен:

1. др Мирјана Теодосијевић, редовни професор за научну област Туркологија, (предмет Турски језик и књижевност) запослена на Филолошком факултету Универзитета у Београду, Катедра за оријенталистику, датум избора у звање: 21.06.2005. (ментор)

2. др Ксенија Ајкут (Aykut), редовни професор за научну област Туркологија (предмет Турски језик и књижевност), запослена на Филолошком факултету

Универзитета у Београду, Катедра за оријенталистику, датум избора у звање: 17.04.2019.

3. др Октај Ахмед (Oktay Ahmed), редовни професор за предмете Морфологија турског језика и Синтакса турског језика
   Ужа научна област: Туркологија
   Датум избора у звање и назив факултета: 30.04.2015, Филолошки факултет „Блаже Конески“ Универзитета „Кирил и Методиј“ у Скопљу.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Кандидаткиња у својој биографији наводи следеће податке:

Александра М. Вуловић (девојачко презиме Луковић), рођена је 4. септембра 1987. године у Београду. Живи у Обреновцу где је завршила основну школу и гимназију „Гимназија у Обреновцу”. Године 2006. уписује основне студије на Филолошком факултету у Београду, на катедри за Оријенталистику, одсек Турски језик и књижевност. Као студент 2009. године добила је двомесечну стипендију Владе Републике Турске за похађање курса турског језика у анталијском огранку Центра за наставу турског језика TÖMER при Универзитету Акдениз (Akdeniz Üniversitesi), који је успешно завршила. Године 2010. је као стипендиста агенције TİKA (Турска агенција за сарадњу и развој) у Анкари похађала семинар Турског језика, историје и уметности на Универзитету TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi. Дипломирала је на Групи за турски језик и књижевност на Филолошком факултету Универзитета у Београду 21. априла 2011. године. Мастер студије је завршила 06. октобра 2012. године на Филолошком факултету у Београду са одбрањеним мастер радом на тему *Турски језик у друштвеним мрежама и смс порукама*. После стеченог звања мастера уписала је докторске студије на истом факултету (модул: језик). Као сарадник у настави радила је на Групи за турски језик и књижевност Филолошког факултета 2012/13, 2014/15, 2016/17, 2017/18 и 2018/19. школске године. Од 2009. године хонорарно ради као преводилац на Сајму туризма за Канцеларију за културу и туризам при Амбасади Републике Турске у Београду. Године 2011. држи курс турског језика у Задужбини Илије М. Коларца. Исте године ангажована је као преводилац на Пословном форуму

Турска – Србија. Учествовала је у превођењу серије „Поље лала” која је била емитована на каналу Пинк телевизије 2011. године. Од 2011. до 2016. године била је запослена у компанији Теленор (агент продаје). На манифестацији Радост Европе од 2017. године ради као преводилац за турски језик. Од октобра 2013. до октобра 2014. године и од октобра 2015. до октобра 2016. године била је на трудничком и породиљском боловању. На Филолошком факултету у Београду ради као асистент за Савремени турски језик од 15. марта 2019. године.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

1. Вуловић, Александра, Лингвистичка обележја кратких порука у турској мобилној телефонији / Александра М. Вуловић. – У: Сусрети народа и култура / [уредила и приредила, едитор Мирјана Лончар-Вујновић]. – Косовска Митровица : Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 2015. - ISBN 978-86-6349-039-0. - стр. 314-738.
   [COBISS.SR-ID 522146197]

2. Вуловић, Александра, Најстарији писани турски споменици / Александра М. Вуловић. У: Анали Филолошког факултета (Београд). - ISSN 0522-8468. - Vol. 32, No 2 (2020), str. 245-261
   doi: 10.18485/analiff.2020.32.2.13 [COBISS.SR-ID 32693513]

IV ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ КАНДИДАТА ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, Комисија сматра да кандидаткиња мастер Александра Вуловић испуњава услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За ментора је предложена др Мирјана Теодосијевић, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду.

Библиографија ментора са најмање пет јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација:

1. Teodosijević, Mirjana, Jezik Fazila Husnija Daglardže s osvrtom na pokret jezičkog purizma u Turskoj / Mirjana Teodosijević : Doktorska disertacija. - Beograd : Filološki fakultet, 1990. - 216, 18 str. ; 30 cm. - Summary.

2. TEODOSIJEVIĆ, Mirjana, Mesto i značaj persijske odnosne zamenice ki u turskom jeziku = The Place and Importance of the Persian Relative Pronoun KI in the Turkish Language /Mirjana Teodosijević. - U: Srpski jezik. Vol. 9, br. 1/2 (2004), str. 285-292.

3. TEODOSIJEVIĆ, Mirjana, Turski jezik u svakodnevnoj komunikaciji / Mirjana Teodosijević ; [ilustracije Arifhan Iskandarov]. - Beograd : M. Teodosijević, 2004. (Beograd : Čigoja štampa). - 325 str. : ilustr. ; 24 cm.

4. TEODOSIJEVIĆ, Mirjana, Problem prevođenja srpskih odnosnih rečenica na turski jezik / Mirjana Teodosijević. - U: I. uluslararasi Balkan türkolojisi sempozyumu bildirileri /hazırlayan Nimetullah Hafiz. - Prizren : Bal-Tam, 2006. - (Balkan türkoloji araştırmaları merkezi yayınları ; 14. Bildiriler dizisi ; 4). Str. 146-157.

5. TEODOSIJEVIĆ, Mirjana, Nove tendencije u turskoj gramatici = New tendencies in Turkish grammar / Mirjana Teodosijević. - U: Zbornik rezimea / Druga međunarodna naučna konferencija o jezičkom obrazovanju i nastavi, Beograd, 25–28. maj 2016. - Beograd: Filološki fakultet ; Nevšehir : Univerzitet Nevšehir Hadži Bektaš Veli; [Ankara] : Turska agencija za saradnju i koordinaciju - TIKA, 2016.

6. ARTUN, Erman, Udžbenik savremenog turskog jezika = Çağdaş türk dili ders kitabı / Erman Artun, Mirjana Teodosijević. - Beograd : Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu, 2018. (Beograd : Slava). - 297 str. ; 24 cm.

Комисија сматра да проф. др Мирјана Теодосијевић, редовни професор, испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

1. Оцена формулације наслова тезе

Комисија закључује да је радни назив тезе

„Језичка реформа и однос према позајмљеницама у савременом турском језику“ прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. Оцена предмета (проблема) истраживања

Опис теме:

Као предмет научног истраживања докторске дисертације представљена је реформа турског језика, начини њеног спровођења и њен значај у процесу

стандардизације турског језика, као и однос према позајмљеницама у савременом турском језику. Предмет истраживања обухвата проучавање процеса лингвистичког пуризма у турском језику с културолошко – цивилизацијског, историјско – географског и политичког аспекта. Османлијско царство је вековима било једно од најмоћнијих и територијално највећих држава. Освајањем и припајањем различитих области, оно је с културолошког аспекта постајало богатије. Међутим, та интерференција с другим нацијама и културама временом је утицала на идентитет турског народа који је све више бивао урушен. Прожимање разних култура условило је и уплив страних језичких елемената који је био највећи након примања ислама и усвајања арапског писма. Арапско писмо није одговарало турском фонетском систему. У османлијском језику, као мешавини страних језичких елемената преовладавале су речи из арапског и персијског језика. Књижевна дела тадашњих турских писаца настајала су по узору на персијске и арапске писце, а припадници интелектуалне средине, свесни проблема у ком се налази турски језик, покушавали су у више наврата да укажу на неадекватно писмо и велики проценат позајмљеница. Међутим, сви ти ранији покушаји поједностављења језика били су безуспешни до периода Танзимата који је био полазна тачка позитивних промена турског језика, али ни он није изнедрио кључне промене које су биле потребне. Оснивач државе Мустафа Кемал Ататурк с циљем да од некадашњег Османлијског царства оснује модерну државу по узору на западне, покренуо је многе значајне реформе, међу којима је и реформа језика. Творац и реформатор, Ататурк је тежио стварању јединственог, чистог турског језика као једном од кључног показатеља националног идентитета. Борба за чистоту турског језика подразумевала је најпре процес чишћења језика од страног лексичког фонда у мери у којој је то било могуће. Да би се овако комплексан пуристички приступ спровео, било је потребно основати институцију која ће се бавити искључиво језиком. С тим циљем оформљено је данашње Турско лингвистичко друштво чији је првобитан задатак био да спроведе реформу језика. Након мукотрпног рада, турски језик добија писмо 1. новембра 1928. године које у потпуности одговара његовом богатом вокалном систему. Прелазак на латиницу представљао је језичку револуцију која је настављена у правцу чишћења језика од позајмљеница. Све књиге се пишу новим писмом, чак и Кур'ан. Улажу се огромни напори за описмењавање становништва, а турски језик постаје национални језик новоосноване Републике Турске. У овај процес били су укључени лингвисти, научници, културни радници, али и сам Ататурк.

Турски језик данас, као и остали језици, тешко одолева упливу страних речи, а највише англицизама. Страна лексика присутна је посредством нових технолошких открића и процесом глобализације. Турско лингвистичко друштво за сваки нови страни термин или реч проналази турски еквивалент, али и поред тога, млађа популација усваја пре англицизме него турске еквиваленте. Политичке прилике у земљи такође имају утицај на све сегменте друштва. Све је присутнија појава регресије арабизама која је уско повезана са ставом садашње власти. Међу лингвистима и научним радницима је присутна бојазан за турски језик. Језичком реформом турски језик је стандардизован, али ни он, као и остали језици, не одолева утицају језика интернета, друштвених мрежа, медија и нових технолошких открића. У овој дисертацији биће сагледани сви ти

утицаји и мере које су предузете у циљу очувања језика од страних језичких елемената, а највише лексике.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у областима дисертације.

3. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидаткиња је предложила библиографију од преко 100 библиографских јединица релевантних за истраживање, чији списак наводимо у целини:

1.Akarsu, B. (1978). *Atatürk Devrimi ve Yorumları.* Ankara: TDKY.

2. Aksan, D. (1976). *Tartışılan Sözcükler ve Özleştirme Sorunu*. Ankara: TDKY

3. Aksan, D. (2015). *Her Yönüyle Dil. Ana Çizgileriyle Dilbilim.* Ankara: TDKY

4. Aksoy, Ö. A. (1973). *Gelişen ve Özleşen Dilimiz.* Ankara: TDKY.

5. Aksoy, Ö. A. (1973). *Özleştirme Durdurulamaz*. Ankara: TDKY.

6. Aksoy, Ö. A. (1982). *Dil Gerçeği*. Ankara: TDKY.

7. Akay, İ. (1958). Türk Dili ve Ataç. *Varlık*, 368, 11-12.

8. Altun, H. (2012). Türkiye Türkçesindeki Arapça Alıntı Kelimelerde Ünlü Uyumsuzlukları. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (32), 55-71.

9. Argunşah, M. (2014). *1938 – 1980 Yılları Arasında Türkiye'de Siyaset – Dil İlişkileri*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları. 76 - 96.

10. Aricı, A. F. Kaldırım, A. (2015). 21. Yüzyılda Bir Medeniyet ve Bilim Dili Olarak Türkçe: Sorumlar ve Çözümler. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*: 269 – 284.

11. Armstrong, H. C. (1938). *Kemal paša („Sivi vuk").* Beograd: Narodna knjiga.

12. Ataç, N. (1959). Devrim. *Varlık*, 15 Ağustos, 508, str. 5.

13. Ataç, N. (1959). Dilimiz. *Varlık*, 1 Haziran 503, str. 3.

14. *Atatürk'ün Yolunda Türk Dil Devrimi.* (1981). Ankara: TDKY.

15. Aykut, K. (2021). Turski – netipičan balkanski jezik. *Mapping Balkan Routes 2: Literary, Cultural and Linguistic Landscapes - European Perspectives*, Vol. 2, 81 – 94.

16. Aykut, K. (2011). *Kontrastiranje turskog i srpskog jezika.* Lapovo: Kolor Pres.

17. Aykut, K. (2007). *Turske postpozicije – »reči bez značenja«.* Beograd: Zadužbina Andrejević.
18. Balaban, A. (2015). Yabancı Kelimelere Karşılık Bulmada Karşılaşılan Sorunlar ve Çözum Önerileri. *Turkish Studies – International Periodical For The Languages and History of Turkish or Turkic, Volume:* 10/8, 573 – 596.
19. Banguoğlu, T. (1962). *Dilde Özleşmenin Sınırı Ne Olmalıdır*, Ankara Üniversitesi Basımevi: TDKY
20. Bayar, N. (2014). 1928 – 1980 Yılları Arası Dil Çalışmaları. *Akademik Araştırmalar Dergisi*: Vol. 15 Issue 60, 95-110.
21. Bingöl, V. (1970). *Atatürk'ün Millî Eğitimimizle İlgili Düşünce ve Buyrukları*. Ankara: TDKY.
22. Brborić, B. (1996). Odnos prema tuđicama: S merom ali bez averzije. *O leksičkim pozajmljenicama.* Subotica – Beograd: Gradska biblioteka Subotica, Institut za srpski jezik Srpske akademije nauka i umetnosti, 27 – 51.
23. Bugarski, R. (1996). Strane reči danas: pojam, upotreba, stavovi. *O leksičkim pozajmljenicama*. Subotica – Beograd: Gradska biblioteka Subotica, Institut za srpski jezik Srpske akademije nauka i umetnosti, 17 – 25.
24. Bugarski, R. (2008). *Uvod u opštu lingvistiku.* Beograd: Zavod za udžbenike.
25. Buran, A. (2004). Konuşma Dili – Yazı Dili İlişkileri ve Cumhuriyet Devrinde Yazı Dilinin Ağızlardan Aldığı Kelimeler Üzerine Bir Değerlendirme. Dil ve Kültür Bağı. *Zeynep Korkmaz Armağanı.* Ankara: TDK Yayınları, 80 – 102.
26. Demir, N. Yılmaz, E. (2002). *Ural – Altay Dilleri ve Altay Dilleri Teorisi. Türkler*, cilt: 1. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.
27. Demiray, K. (1972). *Batı Dilleri Sözcüklerine Karşılıklar Kılavuzu*. Ankara: TDKY.
28. Demirci, K. (2017). *Türkoloji İçin Dilbilim. Konular Kavramlar Teoriler.* Ankara: Anı Yayımcılık.
29. Dilaçar, A. (1962). *Devlet Dili Olarak Türkçe*. Ankara: TDKY
30. Dilaçar, A. (1964). *Türk Diline Genel Bir Bakış* Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
31. Dilaçar, A. (1965*). Türkiye' de Dil Özleşmesi.* Ankara: TDKY
32. Dizdaroğlu, H. (1962). *Türkçede sözcük yapma yolları.* Ankara Üniversitesi Basımevi.
33. Đukanović, M. (1982). *Turska književnost*. Zagreb: Mladost, 186 – 215.
34. Eker, S. (2010). *Çağdaş Türk Dili*. Ankara: Grafiker Yayınları.

35. Eker, S. (2013). *Modernleşme Sürecinde Türkiye'de Terimbilim Çalışmalarına Genel Bir Bakış.* Altaistics and Turkology. Turkic Academy: Cilt: 1, 68 – 95.
36. Er – Rusâfî, M. (2015). *Yabancı Ağızlı Konuşma Bozuklarına Reddiye*. Ankara: TDK Yayınları.
37. Ercilasun, A. B. (2004). *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
38. Ercilasun, A. B. (2004). *Türk Dili Tarihi.* Ankara: Akçağ Yayınları.
39. Ercilasun, A. B. (2013). *Dilde Birlik.* Ankara: Akçağ Yayınları
40. Erdem, İ. (2013). Konuşma Dili Açısından Arapça ve Farsça Alıntı Kelimelerin Bugünkü Durumu. Ankara: *Ana Dili Eğitimi Dergisi*. 1(1), 92-100.
41. Ergin, M. (1972). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Minnetoğlu Yayınları.
42. Ergin, M. (2013). *Türk Dil Bilgisi.* İstanbul: Bayrak Basım Yayın Tanıtım.
43. Ertürk, N. (2013). *Grammatology and Literary Modernity in Turkey.* New York: Oxford University Press.
44. Fekete, E. (1996). Otpor prema tuđicama. *O leksičkim pozajmljenicama*. Subotica – Beograd: Gradska biblioteka Subotica, Institut za srpski jezik Srpske akademije nauka i umetnosti, 54 – 57.
45. Gencan, T. N. (1969). *Dilbilgisi.* İstanbul: Kanaat Yayınları.
46. Gökalp, Z. (2018). *Türkçülüğün Esasları.* İstanbul: Milenyum Yayınları.
47. Hatiboğlu, V. (1973). *Ölümsüz Atatürk ve Dil Devrimi*. Ankara Üniversitesi Basımevi: TDKY
48. Hazai, G. (2012). *Türkiye Türkçesinin Dünü ve Bugünü*. Ankara: TDK Yayınları.
49. Hepçilingirler, F. (2007). *Türkçe "Off"*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
50. İmer, K. (1998). *Türkiye'de Dil Planlaması: Türk Dil Devrimi*. Ankara: Kültür Bakanlığı.
51. İslam Ansiklopedisi. (2007). *Osmanlı Türkçesi*. Türkiye Diyanet Vakfi Yayınları: 483 – 485.
52. Ivić, M. (1983). *Pravci u lingvistici*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
53. Ivić, M. (1996). Opšti pregled na problem tuđica. *O leksičkim pozajmljenicama*. Subotica – Beograd: Gradska biblioteka Subotica, Institut za srpski jezik Srpske akademije nauka i umetnosti, 11 – 16.
54. Ivić, M., Klajn P., Pešikan, I., Brborić, B. (1991). *Jezički priručnik*. Beograd: Radio-televizija Beograd.

55. Kaçalin, M. S. (2018). *Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılık Bulma Denemesi.* Ankara: TDK Yayınları.

56. Karaca, V. İ. (2012). Türkiye Türkçesindeki Alıntı Sözcüklerinde Görülen Ses Olayları Üzerine Bir İnceleme. *Turkish Studies – International Periodical For The Languages and History of Turkish or Turkic*, Volume: 7/4, 2059 – 2090.

57. Karahan, L. (2007). *Türkçede Söz Dizimi.* Ankara: Akçağ Yayınları. Gülensoy, Tuncer. (2007). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

58. Koç, N. (1990). *Yeni Dilbilgisi.* İnkılap Kitabevi.

59. Koç, N. (1992). *Açıklamalı Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü.* İstanbul: İnkılap Kitabevi.

60. Korkmaz, Z. (1963). *Türk Dilinin Tarihî Akışı İçinde Atatürk ve Dil Devrimi.* Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

61. Korkmaz, Z. (1985). Dil İnkılâbinin Sadeleşme ve Türkçeleşme Akımları Arasındaki Yeri. *Türk Dili*, C. XLIX, Sayı: 401 (Mayıs 1985) den ayrıbasım. Ankara: TDKY.

62. Korkmaz, Z. (1991). Türk Dili ve Arap Alfabesi. In S. İlhan (ed), *Dil ve Alfabe Üzerine Görüşler* (pp. 11-29). Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları

63. Korkmaz, Z. (2000). *Türkçede Eklerin Kullanış Şekilleri ve Ek Kalıplaşması Olayları.* Ankara: TDK Yayınları.

64. Korkmaz, Z. (2003). Türkiye Türkçesinde Yazı Diline Girmiş Günlük Yaşamla İlgili Alıntı Sözler ve Ekler. *Türk Dili*, sayı: 620. Ankara: TDK Yayınları 118 – 127.

65. Korkmaz, Z. (2009). *Türkiye Türkçesi Grameri. Şekil Bilgisi.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

66. Levend, A. S. (1967). Öz Türkçeyi Onlar da Kullanıyor. *Türk Dili*, Cilt XVI, Sayı 184. Ankara

67. Lewis, G. (1999). *The Turkish Language Reform: A Catastrophic Success.* Oxford: Oxford University Press.

68. Lewis, G. (2000). *Turkish Grammar.* Second Edition. New York: Oxford University Press.

69. Mihajlović P., D. (1937). *Privreda savremene Turske*. Beograd: Balkanski institut

70. Orkun, H. N. (2018). *Türk Sözünün Aslı.* Ankara: TDK Yayınları.

71. Özdemir, E. (1969). *Öz Türkçe Üzerine*. Ankara: TDKY

72. Özdemir, S. (1966). *Atatürk Devrimi Kronolojisi*. İstanbul: Varlık Yayınları.

73. Özdemir, S. (1978). *Yazı Devrimin Öyküsü*. Ankara: TDKY

74. Özdemir,M., Dağtaş, A. (2014). Dilde Sadeleşme Tartışmaları: 1970 Yılı "Türk Dili" Dergisinde Arapça, Farsça ve Batı Dillerinden Gelen Kelimelere Karşı Takınılan Tavır. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*: Cilt: 11, Sayı: 26, 27 – 51.

75. Özel, S. (1977). *Türkiye Türkçesinde Sözcük Türetme ve Bileştirme* (Vol. 2). Ankara: TDKY

76. Özkan, M. (2004). Yenileşme Sürecinde Türk Dili. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, cilt: 32, ss. 81-109.

77. Özkan, M. (2010). *İnsan İletişim ve Dil*. İstanbul: Akademik Kitaplar.

78. *Özleştirme Kılavuzu.* (1978). Ankara: TDKY.

79. Özön, M. N. (1962). *Türkçe Yabancı Kelimeler Sözlüğü.* İstanbul: İnkılap Kitabevi.

80. Özyetgin, A. M. (2006). *Tarihten Bugüne Türk Dili Alanı*. Chinese Academy of Social Science (Konferans). TURFAN, China.

81. Pamuk, O. (2016). *Kırmızı Saçlı Kadın*. İstanbul: YKY.

82. Peyami, S. (1938). *Türk İnkılâbına Bir Bakışlar*. Cumhuriyetin 15inci yılı münasebetiyle. İstanbul: Kanaat Kitabevi.

83. Polovina, V. (1996). Strana leksika u razgovornom jeziku. *O leksičkim pozajmljenicama*. Subotica – Beograd: Gradska biblioteka Subotica, Institut za srpski jezik Srpske akademije nauka i umetnosti, 60 – 67.

84. Püsküllüoğlu, A. (1975). Öz Türkçe Sözlük. Ankara.

85. Sabahattin, A. (2015). *Kürk Mantolu Madonna*. İstanbul: YKY.

86. Sakaoğlu, S. (2004). *Dil ve Kültür Bağı*. Zeynep Korkmaz Armağanı. Ankara: TDK Yayınları, 343 – 351.

87. Sezgin, F. (2004). *Türkçede Batı Kaynaklı Kelimelerin Yoğunluğu*. Ankara: TDKY.

88. Šamić, J. (1979). Tendencije u savremenom turskom jeziku. *Prilozi za orijentalnu filologiju,* vol. 27, 101 – 133. Sarajevo: Orijentalni institut u Sarajevu.

89. Tan, N. (2011). *Atatürk ve Türk Dil Kurumu*. Ankara: TDK Yayınları.

90. Teodosijević, M., Božović, R., Kostić, I. E. (2013). *Progonjeni islam*, Beograd: Utopija

91. Teodosijević, M. (1995). *Jezik Fazila Husnija Daglardže s osvrtom na pokret jezičkog purizma u Turskoj. Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın Dili – Türkçede Özleştirme Akımına Bir Bakış.* Monografije Filološkog fakulteta Beogradskog univerziteta, knj. LXIX. Beograd: Filološki Fakultet Univerziteta u Beogradu.

92. Teodosijević, M. (1998). *Mustafa Kemal Ataturk u jugoslovenskoj javnosti.* Beograd: Nea

93. Teodosijević, M. (2004). *Turski jezik u svakodnevnoj komunikaciji.* Beograd: Čigoja štampa.

94. Teodosijević, M. (2019). Nove tendencije u turskom jeziku. *Zbornik radova Filozofskog fakulteta.* Kosovska Mitrovica: Univerzitet u Prištini Filozofski fakultet, str. 173-184

95. Terzi, Â. (2010). Türk Dili ve Yabancı Sözlere Karşılıklar. *Türk Dili*, baskı: 1. Ankara: TDK Yayınları, 507 – 542.

96. Timurtaş, F. K. (1998). *Osmanlı Türkçesine Giriş.* Istanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları

97. Timurtaş. F. K. (1980). *Türkçemiz ve Uydurmacılık.* İstanbul: Boğaziçi Yayınları.

98. Tıraş, Y. C., Ertürk, H. İ. (2015). Türk Dili Devrimiyle Birlikte Türkçenin Kazanımları. *Journal of Turkish language and literature*, volume: 1, issue: 2, 205 – 220.

99. *Türkçenin Dünü, Bugünü, Yarını.* (2002) Uluslararası Bilgi Şöleni Bildiriler. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

100. *Türkçe-Sırpça Sözlük.* (1997). Hazırlayanlar: Prof. Dr. S. Đinđić, Doç. Dr. M. Teodosijević, Prof. Dr. D. Tanasković. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayını: 689.

101. Ülkütaşır, M. Şakir. (2009). *Atatürk ve Harf Devrimi.* Ankara: TDK Yayınları.

102. *Yaşayan Türkçemiz 1.* (1980). İstanbul: Tercüman Gazetesi Yayınları.

103. *Yaşayan Türkçemiz 2*. (1980). İstanbul: Tercüman Gazetesi Yayınları.

104. *Yaşayan Türkçemiz 3*. (1980). İstanbul: Tercüman Gazetesi Yayınları.

105. Yücel, T. (1982). *Dil Devrimi Ve Sonuçları*. Ankara: TDKY

106. Zülfikar, H. (2002). Small, medium, large, extra large, hizmet geçmek, kendine zaman ayırmak, Türkçeyi katletmek üzerine. *Türk Dili*, sayı: 608. Ankara: TDK Yayınları, 387 – 392.

107. Zülfikar, H. (2011). *Terim Sorunları ve Terim Yapma Yolları.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Циљеви истраживања и хипотезе

Циљеви:

Циљ истраживања јесте представљање почетка, развоја и резултата веома компликованог процеса као што је језички пуризам. У турском језику овај процес назван је језичком револуцијом, јер је сам прелазак са арапског на латинично писмо био један вид револуције на језичком плану.

У сваком језику су присутне позајмљенице, али ако њихова прекомерна употреба и бројност прете да уруше један национални језик, у том случају је потребно уложити напоре како би се тај процес ширења позајмљеница успорио. Будући да је језичком реформом турски језик у великој мери очишћен од страних речи, поставља се питање зашто је у савременом турском језику учестала употреба позајмљеница изнова присутна. Циљ овог рада ће бити да се проникне у срж ове проблематике и прикаже на које начине се турски лингвисти боре против уплива страних речи.

Хипотезе:

Полазна хипотеза јесте да је стварање турског Турске, поједностављеног и чистог турског језика, очишћеног од страних лексичких примеса и граматичких елемената показатељ да се језички пуризам може успешно спровести, али да без научника, власти и народа који је подржао и активно учествовао у језичкој реформи, овакав подухват не би био могућ. Добра организованост, посвећеност и рад под руководством оснивача Републике Турске и иницијатора ове језичке реформе, Мустафе Кемала Ататурка, био је предуслов за стварање чистог турског језика.

Очекивани резултати:

Докторска дисертација ће детаљним описом процеса језичког пуризма у турском језику омогућити стицање научно засноване слике да је језичка реформа турског језика била неопходна и неизбежна. До сада се процес језичког пуризма турског језика проучавао од танзиматског периода, а у овом научном истраживању

фокус ће бити и на најранијим идејама о поједностављењу језика. Ослањајући се на стручну литературу и досадашње истраживање, биће представљена улога позајмљеница и њихова употреба у савременом турском језику којом ће се указати на присуство великог броја синонима и специфичности њихове употребе.

План рада и методе истраживања:

Уводни део докторске дисертације садржаће свеобухватан приказ предмета истраживања. У првом поглављу с културолошког, историјског и социолошког аспекта интерпретативном и дескриптивном методом биће описана комплексност османлијског језика и неопходност за његово поједностављење, као и рани покушаји покретања језичке реформе све до њеног иницирања од стране оснивача Републике Турске, Мустафе Кемала Ататурка. У овом поглављу кандидат планира да се осврне и на присталице и противнике пуризма с аспекта њиховог поимања процеса лингвистичког пуризма. Кроз опис деловања припадника екстремног и умереног пуризма настојаће да прикаже њихову улогу у овом значајном процесу. Анализом језичког пуризма у свим његовим аспектима биће изложени аргументи за неопходност језичке реформе турског језика.

Наредно поглавље биће усредсређено на оснивање, улогу и рад Турског лингвистичког друштва. Биће наведени разлози за његово оформљење, начин функционисања и улогу у савременом турском језику. Након тога биће описан однос државе према језику. Објасниће се прве идеје и покушаји да се укаже на потребу стварања чистог турског језика, као и улогу државе након стварања Републике Турске, а затим и утицај садашњих политичких прилика на развој турског језика.

Следеће поглавље дисертације односиће се на позајмљенице у турском језику, на њихов удео у лексичком корпусу турског језика и на стварање њихових турских еквивалената. С историјског гледишта биће проучене позајмљенице које су биле у широкој употреби пре републиканског периода и након извршеног језичког пуризма. Пажња ће се посветити начинима стварања турских еквивалената за позајмљенице које су у оквиру језичког пуризма биле избачене. У овом поглављу биће представљени ставови и мишљења еминентних турских лингвиста на тему позајмљеница.

У наредном поглављу упоређивањем књижевних дела из републиканског периода са делима савремене турске књижевности биће приказан однос према позајмљеницама с аспекта књижевног стваралаштва. Такође, у овом поглављу биће дат приказ употребе позајмљеница у говорном језику с освртом на начин коришћења страних речи и неологизама, односно турских еквивалената за нову страну лексику. Методом анализе и компарације изводиће се закључци о употреби позајмљеница у савременом турском језику.

Последње поглавље садржаће закључак и списак литературе коришћене при изради дисертације

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ И КАНДИДАТА

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је кандидаткиња **мастер Александра Вуловић** подобна за израду докторске дисертације.

На основу свега наведеног у пријави о постављеним циљевима, хипотезама, методама рада и очекиваним резултатима, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области **Туркологија.**

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је **проф. др Мирјана Теодосијевић** подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата **мастер Александре Вуловић** и предложене теме докторске дисертације под насловом **„Језичка реформа и однос према позајмљеницама у савременом турском језику“ , а да се за ментора именује др Мирјана Теодосијевић, редовни професор на Катедри за оријенталистику** Филолошког факултета Универзитета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

др Мирјана Теодосијевић, редовни професор (ментор)

_____

др Ксенија Ајкут, редовни професор

_____

др Октај Ахмед, редовни професор

_____